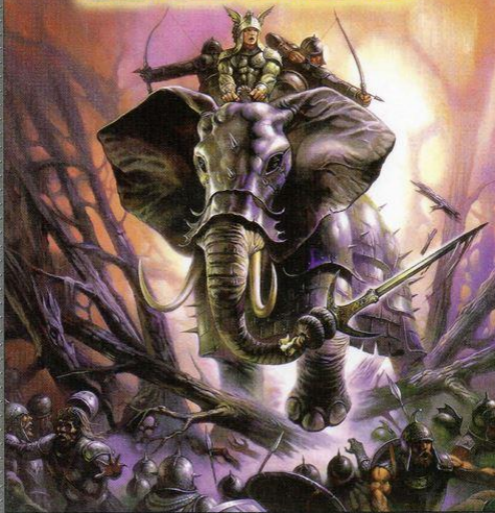

Harry Turtledove
**DINGĖS
LEGIONAS**

Harry Turtledove

DINGĖS LEGIONAS

Fantastinis Romanas

Kitados Cezario vadovaujami romėnų legionai įsiveržė į Galiją. Tačiau kelios kohortos, užuot triuškinusios keltus, patenka į nežinia kokį pasaulį, kuris ir panašus į tuometinę Romos imperiją, ir daug kuo skiriasi. Pražuvusiems legionieriams teks susidurti ir su tenykščiais gyventojais, ir su keista jų magija...

Iš anglų kalbos vertė Danutė Šimkienė
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
492 tomas. Serija įkurta 1990m.

Harry Turtledove - *The Misplaced Legion*,
Del Rey, 1987

Copyright © by Harry Turtledove, 1987
Cover art copyright © by Ken Kelly

Vertimas į lietuvių kalbą:

© leidykla "Eridanas", 2012

© leidykla "Knygute.lt", 2017

Pirma dalis

PO NAPAŽĪSTAMU DANGUM

I skyrius

Blausi šiaurinės Galijos saulė visai nepriminė to liepsnojančio fakelo, tvieskiančio virš Italijos. Šviesa, prasiskverbianti pro lapiją, buvo blyški, žalzgana, neryški, tarsi sklistų iš jūros gelmių. Romėnai skverbėsi per tankų mišką siauru takeliu, kurio beveik negalėjai įžiūrėti tankmėje. Judėjo tyliai. Apie jų artinimąsi neskelbė nei trimitai, nei būgnai. Ir keistam miško pasauliui jie nėmaž nerūpėjo.

Braudamasis per vėjovartą, Markas Emilijus Skaurus tegalėjo tik pasvajoti apie didesnę skaičių žmonių. Cezaris ir pagrindinės romėnų armijos pajėgos liko už šimto penkiasdešimties kilometrų į pietvakarius, Atlanto pakrantėje, žygiavo sutikti venetų. Trijų Skauraus kohortų (Cezaris jas vadino "romėnų žvalgyba") užteko patraukti galų dėmesiui, tačiau pernelyg maža atremti prieš puolimui.

- Tai jau tikrai, - linktelėjo Gajus Pilypas, kai

tribūnas pasidalino su juo mintimis. Vyriausiasis centurionas, sidabruojančiasis smilkiniasis ir saulės nujuodintu veidu, daugelio karinių kampanijų veteranas, senų seniausiai neteko jaunatviško optimizmo bei nerūpestingumo. Ir nors pagal kilmę Skaurus buvo aukščiau, jis visuomet įsiklausydavo į senojo legionieriaus patarimus, rimtai pasitikėdamas jo patirtimi.

Gajus Pilypas įdėmiai apžiūrėjo romėnų kariaunos koloną.

- Ei, ten! Sutankinti gretas! - krioktelėjo, ir jo balsas toje absoliučioje tyloje nuskambėjo neįprastai garsiai. Centurionas mostelėjo vynuogių lapais papuošta lazda. - Nesijaudink, tribūne. Jau tavo galai saviškiu tikrai palaikys.

Karinis tribūnas linktelėjo, nejausdamas didelio pasitenkinimo. Jo šeima kilo iš Mediolano¹ šiaurės Italijoje. Vyras buvo aukštas, šviesiaplaukis ir išties panėšėjo į keltą. Tas panašumas tapo daugybės jau gerokai įkyrėjusių pokštų priežastimi. Supratęs, kad užgavo vadiui jautrią vietą, Gajus Pilypas pakeitė temą:

- Aš ne apie tavo veidą, aš apie kardą, kabantį tau prie šono.

¹ Antikinis Milano pavadinimas.

Tam tribūnas pritarė mieliau. Markas didžiausi savo ginklu su metro ilgumo ašmenimis, kurį jis pelnė maždaug prieš metus, kovoje nugalėjęs žynį druidą. Tai buvo puikus, gerai užgrūdintas ginklas ir tribūno rankai derėjo geriau, nei trumpas romėniškas kardas - gladius.

- Tu juk žinai, aš paprasčiau ginklininko užgrūdinti ir pagaląsti smaigalį. Kardu reikia durti, o ne kirsti.

- Esi teišus, Skaurau. Žudo smaigalys, o ne ašmenys, - pritarė Gajus Pilypas, stebėdamas, kaip keturi žvalgai vienas po kito dingsta miško tankmėj.

Po kelių minučių trys iš jų taip pat tyliai sugrižo, drauge tempdamiesi besispyriojantį galą. Ketvirtasis žvalgas nešė ilgą belaisvio ietį.

Prie Marko priėjo karininkas vardu Junijus Blezas, sakydamas:

- Man atrodo, visą laiką buvom stebimi. Tas vyrukas sekundei prarado atsargumą ir mano vaikinai jį sučiupo.

Skaurus žvilgsniu išmatavo liesą keltą. Romėnų kumščiai kaip reikiant išgražino jo veidą, tačiau tai netrukde išsyk atpažinti paprastą valstietį: plačios vilnonės kelnės, ilga balta

tunika, ant pečių krentantys plaukai, šeriais apžėlęs veidas.

- Moki lotyniškai? - paklausė kario tribūnas.

Vienintelis atsakas - pilnas neapykantos žvilgsnis. Markas gūžtelėjo pečiais.

- Liskau! - šūktelėjo ir prie belaisvio prisiartinęs vertėjas. Jis buvo edujas, iš centrinės Galijos klano, jau seniai tapusio Romos sąjungininku. Su legionieriaus šalmu, trumpai kirptais plaukais, jis beveik nesiskyrė nuo kitų kareivių. Į jį belaisvis pažvelgė dar niūriau, nei į Skaurų.

- Paklausk, ką jis veikė miške. Kodėl mus sekė?

Liskus pakartojo klausimą melodinga keltų šneka. Sučiuptasis pasvyravo, paskui trumpai atsakė:

- Medžiojau šernus.

- Pats vienas? Tokių kvailių nebūna, - nusišaipė Gajus Pilypas, apžiūrinėdamas belaisvio ietį. - Kurgi ragotinė? Be jos šernas pasieks tave ir perskros iltim pilvą.

Markas grįžtelėjo į Liskų:

- O dabar lai pasako tiesą. Nes prisipažinimą vienaip ar kitaip išgausim. Jam rinktis: ar geranoriškai, ar kankinimais.

Markas abejojo, ar tikrai ryšis kankinti, bet iš kur tai žinoti keltui? Nespėjo Liskus baigti frazės, kai belaisvis ūmai išsisuko iš sargybinių rankų, išsitraukė rūbuose prie kairiojo peties slėptą trumpą durklą ir, anksčiau nei apstulbę romėnai spėjo jį sustabdyti, susivarė durklą krūtinėn iki pat rankenos. Krisdamas sušuko gryniausią lotynų kalba:

- Nešdinkitės pas varnas!

Nors ir žinodamas, kad jau per vėlu, Skaurus vis vien pasiuntė gydytojo, bet keltas numirė anksčiau, nei tasai atbėgo.

Gydytojos, mėgstantis daugžodžiauti graikas vardu Gorgidas, probėgšmais dirstelėjo į kelto krūtinėje styrantį durklą ir metė:

- Pernelyg daug iš manęs reikalauji. Antra vertus, jei nori, galiu užspausti jam akis.

- Nesvarbu. Iš tiesų pakviečiau tave per vėlai. - Tribūnas atsigrėžė į Junijų Blezą. - Tavo vyrai gerai pasidarbavo, sugaudami šnipą, bet kodėl jį taip blogai apieškojo? Kodėl nesurišo? Galai kažką rezga, o kaip dabar sužinosim, ką būtent? Padvigubink patrulius, didesniu perimetru sustatyk sargybinius. Kuo daugiau signalų iš jų gausim puolimo atveju, tuo geriau.

Blefas, atidavęs pagarbą, nuskubėjo sau,

mintimis dėkodamas likimui, kad atsipirko pa-
barimu.

- Pilna parengtis, tribūne? - paklausė Gajus Pilypas.

- Taip. - Markas pažvairavo į besileidžiančią saulę. - Labai tikiuosi, kad, kol sutems, rasime atvirą laukymę. Už medinių įtvirtinimų ir pylimo jausiuos kur kas tvirčiau.

- Aš irgi. Bet užvis geriausia būtų gauti dar porą legionų pastiprinimo.

Centurionas nuėjo įsakinėti, pasiūsti į priekį ietininkus, sumažinti atstumus tarp manipulių². Karių eilės pagyvėjusios sugaudė. Vienas galando kardą, kitas plovė tabaluojantį sandalų dirželį, idant nesukluptų mūšyje, trečias paskubom gurkė rūgštų vyną. Toli, kolonos priekyje pasigirdo riksmi. Po minutės prie vado pribėgo žvalgas.

- Pastebėjom dar vieną šnipą, tribūne, bet bi-
jau, kad jis suspėjo pasislėpti.

Markas švilptelėjo pro dantis. Netaręs nė žodžio, paleido žvalgą ir daugiareikšmiškai pažvelgė į Gajų Pilypą. Tarsi atsakydamas į jo

² Romėnų kohortos dalis, kurią sudarydavo nuo 120 iki 240 žmonių.

mintis, centurionas linktelėjo.

- Atrodo, susidūrimo neišvengsim.

Bet kai vienas avangardo kareivis grįžęs pranešė, kad takas veda į laukymę, tribūnas su palengvėjimu atsiduso. Net tos nedidelės pajėgos - vos trečdalis legiono, - kurioms vadovavo, pajėgs pastatyti įtvirtinimus ir atmušti bet kokio barbarų skaičiaus ataką.

Laukymė buvo gan erdvi. Virš žolės jau kilo vakaro rūkas, kareiviams iš po kojų purptelėjo koks tuzinas kurapkų.

- Neblogai, - pastebėjo Skaurus. - Tiesą sakant, tiesiog puiku.

- Ne visai, - paprieštaravo Gajus Pilypas, lazda rodydamas į tolimąjį proskynos kraštą. Tenai pasirodė keltai. Markas nusikeikė: dar valanda, ir jo žmonės būtų išgelbėti.

- Trimitininkai, signalą gintis! - įsakė bukinatoriams.

Vyriausiasis centurionas prisidėjo:

- Pasiruošt mūšiui! Pirmosios trys eilės - atkišt ietis! Lankininkai - į pozicijas! Už jų dešinysis ir kairysis sparnai, iš paskos sunkieji pėstininkai ir rezervas! Ei, tu, greičiau! Tau sakau, šunsnuki! - Vynuoginė šimtininko lazda nusi-leido ant bronzos šarvuoto legionieriaus peties.

Karys judėjo nepakankamai greitai.

Jaunesnieji centurionai aidu kartojo įsakymus, rikiavo koloną mūšiui. Persigrupuoti prireikė vos kelių minučių. Nesiliaudamas stebėti priešų, Skaurus į priekį išvedė kelias dešimtis ietininkų bei svaidyklininkų, o centre ir flangoose išdėstė lankininkus, koloną sustatė į kare.

- Nejau jų galo nebus? - suniurnėjo šalimais Gajus Pilypas.

Eilė po eilės keltai niro iš miško, stojosi kovine tvarka. Gerai ginkluoti, šarvų saugomi vadai komandavo, tačiau, kaip įprasta keltams, disciplina buvo menka.

Keltų, net jų vadų, ginklai ir šarvai buvo prastesni už romėnų: ietys ar kertantys kardai, skydai daugiausiai mediniai, neapkalta geležim ar variu, papuošti spalvotomis spiralėmis. Daugumą saugojo tik odinės striukės bei šalmai. Vienas kitas vilkėjo per kautynes su romėnais įgytas kirasas.

- Kaip manai, kiek jų? Trys tūkstančiai turbūt bus? - paklausė Markas, kai keltai galop sustojo.

- Taip, maždaug du prieš vieną. Galėjo būti ir blogiau. Iš kitos pusės, galėjo būti ir geriau -

linktelėjo Gajus Pilypas.

Kitoje proskynos pusėje, galų vadas, pasidabinęs nuostabiais juodais su auksu šarvais ir raudona, bronzinėmis juostomis puošta kepure, skubino savo karius, ruošdamas juos kovai. Vyras buvo per toli, kad romėnai galėtų išgirsti jo balsą, bet laukiniai galų riksmas, iečių dundėjimas į skydus ir be žodžių bylojo apie grobikų sukeltą įniršį.

Kareiviai atsigrėžė į Skaurų. Vadas apėjo legionierių eiles. Minutę susimąstė, rikiuodamas mintis, laukdamas visiško dėmesio. Dievai nepdovanojo gražbylyste, tačiau viešai kalbėti buvo pripratęs - gimtajame mieste du kartus kėlė kandidatūrą į magistratą (antrąjį kartą - sėkmingai), todėl oracijos meną išmanė.

- Visi mes esam girdėję kalbant Cezarį, - pradėjo Markas. Mylimo vado vardą palydėjo džiugūs karių šūksniai, į skydus sutrinko kardai. Skaurus to ir tikėjosi. - Žinot, kad nemoku gražiai kalbėti, todėl nė nemėginsiu. - Ištiesė ranką, tramdydamas kilusį juoką.

- O ir nereikia - viskas labai paprasta. Nuo Cezario mus skiria penkios dienos kelio. Galus esam nugalėję ne sykį. Dar viena pergalė - ir greičiau varlė sugebės prašokuoti pro dešimtį alkanų gyvačių, nei jie įstengs sutrukdyti

mums susijungti su pagrindine armija.

Romėnai garsiai sušuko:

- Šlovė Cezariui!

Galai irgi kažką šūkavo, grūmodami kumščiais, kilščiodami ietis ir kardus.

- Girdėdavau ir blogiau, - tarstelėjo Gajus Pilypas, turėdamas omenyje tribūno kalbą. Tai buvo savotiškas senojo šimtininko komplimentas, bet Skaurus vargu ar jį išgirdo. Jis visą dėmesį sutelkė į keltus, kurie, vedami savo aukštaūgio vado, patraukė prieš romėnus. Žinoma, geriau būtų pasitikti keltus laukymėje, tuomet jiems tektų išeiti iš miško ir apnuoginti flangus, kurie dabar slėpėsi tarp medžių.

- Svaidyklininkai apibėrė artėjančius galus švininėmis "gilėmis", pramušančiomis odines jų striukes ir lengvus šalmus. Lankininkai tuštino strėlinę po strėlinės. Nuo kulku ir strėlių jau krito dešimtys barbarų, tačiau žuvusiųjų skaičius tebuvo lašas jūroj. Kai vienas svaidyklininkas, pakirstas ilgos strėlės, susmuko, keltai džiaugsmingai sustūgo. Svaidyklė bejėgiškai išslydo iš negyvos romėno rankos.

Keltai jau buvo visai arti, brido per mažą upelį. Romėnų lankininkai, paleidę paskutinį debesį strėlių, pasitraukė už pėstininkų. Mar-

kas nekantraudamas žaidė ilgu keltišku kardu it plunksnele. Visa geležtė buvo išmarginta druidų rašmenimis, kurie tarsi spindėjo raudoniu, bet tas švytėjimas niekuo nepriminė besileidžiančios saulės atšvaitų.

Į žemę prie tribūno kojų susmigo strėlė. Vyras automatiškai žingtelėjo atgal. Barbarai tiek priartėjo, kad Markas jau galėjo įžiūrėti jų barzdomis apžėlusius veidus ir net pastebėjo jų vadą turint tokį patį kardą kaip jo paties. Per žolę bėgančių tūkstančių kojų trepsėjimas darėsi vis garsesnis.

- Kai įsakysiu! - šūktelėjo Markas, užsimodamas kardu. Legionieriai, ruošdamiesi mūšiui, suglaudė gretas, išsitraukė kalavijus.

Klaikiai staugdami keltai ėmė svaidyti ietis ir smaigus, kurių dauguma net neatskriejo iki romėnų. Tribūnas įdėmiai stebėjo priešus. Dar truputėlį. Dar.

- Pirmyn! - šūktelėjo jis, nuleisdamas ranką su kardu. Penki šimtai iečių ir kardų tarsi susiliejo vieningoj atakoj. Priešų frontas susvyravo. Suvaitojo perdurti ietimis. Kiti, kuriems labiau pasisekė ar vikresni, spėjo prisidengti skydais.

- Pirmyn! - vėl sušuko Skaurus....